

Tuiskulan Kesäteatterin tiedotustilaisuus 16.2.2024

Köyliönsaaren Kertte - Kirjailijan ajatuksia tarinan taustalla

Tarina Lallista ja piispa Henrikistä Köyliönjärven jäällä on vahva tarina. Kun 1600-luvun alussa ensi kertaa kirjoitettiin muistiin, oli kulunut jo satoja vuosia väitetystä veriteosta. 1600-luku oli kirkon vahvaa aikaa. Silloin tarinan opetus oli rangaistuksessa, jonka kauhea murhamies Lalli koki. Muistamme piispan hatun, joka juuttui Lallin päähän, ja hatun väkisin kiskomalla hän sai koko päänahkansa irtoamaan. Tarinaa kerrottiin yhä uudelleen, ja myöhemmin tärkeämmäksi nousi varhaisen kapinahengen ylistys. Suomalainen talonpoika ei nöyrytnyt väärydentekijän edessä, vaan kosti ja kärsi rangaistuksensa.

Minua Köyliönjärven kirvesmurhan tarina on kiinnostanut siitä hetkestä alkaen, kun sain opiskeluaikoina luettavakseni Piispa Henrikin surmavirsi -arkkiveisun ja sen eri versioita. Meidän aikoihimme asti tarinassa on aina ollut kuitenkin Lallia kamalampi pahantekijä, jonka syytä kaikki oli. Paha vaimo Kerttu, tämän syytähän murhatyö lopulta oli. Mikä epäuskon sekainen kiukku minussa nousikaan siitä, että Kertun syyksi oli sysätty koko kuvio! Se jäi häiritsemään vuosikymmeniksi, kunnes kirjailijana jo muutaman historiallisen romaanisarjan tehneenä oivalsin, että juuri tuo häiritsevyys tarkoitti sitä, että siitä oli kirjoitettava romaani. Ja sen jatko-osa. Trilogia. Johon tuli lopulta neljä osaa.

Tarinaa on kirjoitettu useamman kerran uudelleen, mutta minä halusin kirjoittaa toisin kuin muut. Halusin kirjoittaa, miten kaikki tapahtunut olisi todella voinut olla vaimon syytä. Halusin kirjoittaa, mitä oli tapahtunut ennen murhatyötä, mitä tapahtui sen jälkeen. Ja lopulta halusin kirjoittaa, miten murhamies ja tämän vaimo voisivat yhä rakastaa lopulta toisiaan. Mutta koska tein tarinaan enemmän kuin mitä arkkiveisun muutamalle sivulle mahtuu, minun tarinassani esiintyvät piispa Henrikin ohella Kertte ja hänen miehensä Larri. Nimille on syytä, joka selviää, kun näytelmän katsoo tai kirjat lukee.

Nyt käsillä on jälleen uusi tulkinta kaikille suomalaisille tutusta, hurjasta tarinasta. Tuiskulan kesäteatteri on yksi vanhimmista Suomen kesäteattereista. Se on suuri ja maineikas teatteri, jossa on toteutettu upeita näyttämöteoksia aiemminkin. Nyt juhluvuoden kunniaksi esitetään Köyliön Kerten tarina, ja ilokseni tekstiä on ollut kanssani muokkaamassa osaava ja ammattitaitoinen Pekka Saaristo.

Odotan suurella ilolla, kuinka suomalaisten tärkeä kertomus Köyliönjärven piispansurmasta muuttuu vauhdikkaaksi kesäteatteriesitykseksi, jossa Kertte lähtee sovittamaan murhatyötä, palaa ja löytää tiensä takaisin äkkipikaisen miehensä rinnalle. Ensi kesänä Kertte, Larri ja piispa Henrik heräävät eloon juuri siinä paikassa, jossa tämä tarina pitääkin kertoa: Tuiskulan kesäteatterin lavalla Köyliössä.

Kerten ja Larrin tarina kirjoitettiin:
Tuulen vihat, 2014, Gummerus
Maan vihat, 2015, Gummerus
Veden vihat, 2016, Gummerus
Lumen armo, 2017, Gummerus

Paula Havaste, kirjailija